

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/141770,Przed-nami-jeszcze-dlugie-zycie-jakie-to-cudowne-zdanie-Listy-z-obozu-jenieckiego.html>
2021-06-12, 13:10

„Przed nami jeszcze długie życie... - jakie to cudowne zdanie!” Listy z obozu jenieckiego NKWD w Kozielsku w zasobie Archiwum IPN

Pod koniec marca br. pani Wisława Osenkowska przekazała do zasobu archiwalnego IPN, w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci, listy swojego dziadka Władysława Walkowskiego - jednego z ok. 4500 jeńców obozu NKWD w Kozielsku, rozstrzelanych w Katyniu. Adresatką korespondencji jest żona Władysława - Irena Walkowska.

Wśród przekazanej dokumentacji znajduje się też kilka tomików niezwykle wzruszających wspomnień Ireny Walkowskiej z lat 1940-1982. Do zasobu IPN trafił również zeszyt z zapisem wielu niepublikowanych wierszy, których autorem jest brat Ireny Walkowskiej - Jerzy Woszczyenin, ceniony emigracyjny pisarz i poeta. Uzupełnieniem materiałów jest album rodzinnych fotografii.

Władysław Antoni Walkowski urodził się 10 maja 1905 r. w Gwoźdźcu Małym w powiecie kołomyjskim jako syn Mieczysława i Marii z domu Margnat, pochodzącej ze spolonizowanej rodziny austriackiej. W 1926 r. Władysław Walkowski ukończył seminarium nauczycielskie w Stanisławowie, a sześć lat później Wyższą Szkołę Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie. Był nauczycielem w szkole rolniczej w Koszelewie koło Nowogródka. Miał również wykształcenie wojskowe, w 1927 r. ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty Nr 5 w Łobzowie. Około 1928 r. sierżant podchorąży Władysław Walkowski otrzymał Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921. Od 1 stycznia 1932 r. był podporucznikiem rezerwy.

Warto dodać, że dziadek Władysława - Józef Walkowski walczył w powstaniu styczniowym, zaś brat - Tadeusz Kazimierz służył w Legionach Polskich, Wojsku Polskim i Polskich Siłach Zbrojnych, był podpułkownikiem w korpusie kontrolerów Wojska Polskiego oraz działaczem emigracyjnym w Kanadzie.

W 1932 r. Władysław Walkowski zawarł związek małżeński z Ireną Woszczyenin, wywodzącą się ze starej szlachty kresowej. Irena urodziła się 10 kwietnia 1909 r. w Ignatowie jako córka Jana i Marii z Ćwirko-Godyckich, właścicieli niewielkiego majątku Ignatów w powiecie nowogródzkim. Małżeństwo Walkowskich doczekało się dwojga dzieci: córki Marii (ur. 27 lipca 1933 r. w Nowogródku) i syna Mieczysława (ur. 10 listopada 1935 r. w Nowogródku). Rodzina zamieszkała z rodzicami Ireny w dworku w Ignatowie.

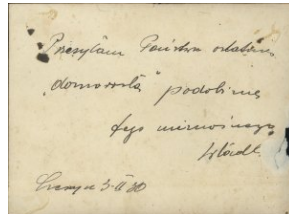
30 sierpnia 1939 r. Władysław Walkowski po otrzymaniu karty mobilizacyjnej zameldował się w Baranowiczach, gdzie znajdował się garnizon Wojska Polskiego i Komenda Rejonu Uzupelnień. Trzy dni później wysłał z Baranowicz list do żony, informując m.in., że został

wcielony do służby czynnej jako oficer zawodowy i w związku z tym prosi o przesłanie metryki urodzenia. Po 17 września 1939 r. trafił do sowieckiego obozu jenieckiego położonego nad Wołgą (z listu do żony).

Pierwszy list z obozu NKWD w Kozielsku Władysław Walkowski napisał do żony 28 listopada 1939 r., a ostatni 5 marca 1940 r., tj. w dniu podjęcia przez Józefa Stalina decyzji o rozstrzelaniu polskich jeńców przebywających w obozach w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie.

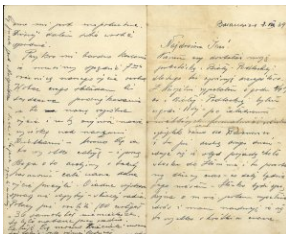
Władysław Walkowski, Cieszyn, 3 lutego 1930 r.

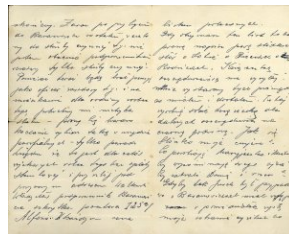
Władysław Walkowski, Cieszyn, 3 lutego 1930 r.

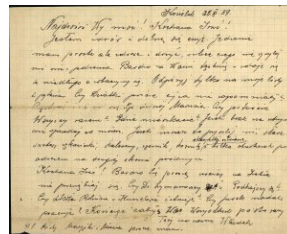
sierż. pchor. Władysław Walkowski z barietką Medalu Pamiątkowego za Wojnę 1918-1921, ok. 1928 r.

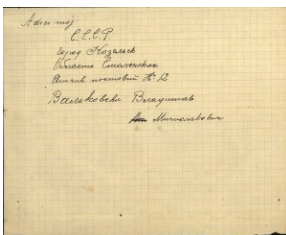
List Władysława Walkowskiego do żony Ireny Walkowskiej, Baranowicze, 2 września 1939 r.

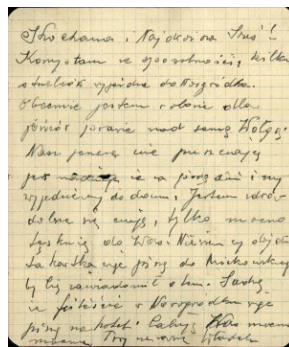
List Władysława Walkowskiego do żony Ireny Walkowskiej, Baranowicze, 2 września 1939 r.

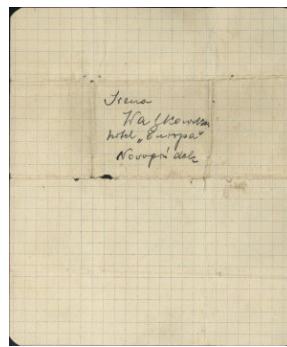
Pierwszy list Władysława Walkowskiego przesłany z obozu jenieckiego NKWD do żony Ireny Walkowskiej, Kozielsk, 28 listopada 1939 r.

Pierwszy list Władysława Walkowskiego przesłany z obozu jenieckiego NKWD do żony Ireny Walkowskiej, Kozielsk, 28 listopada 1939 r.

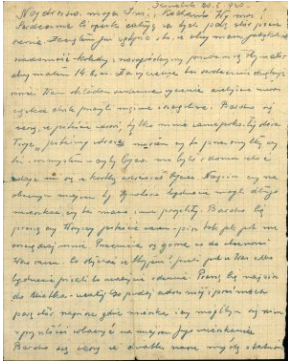

Wiadomość dot. pobytu w obozie jenieckim przesłana przez Władysława

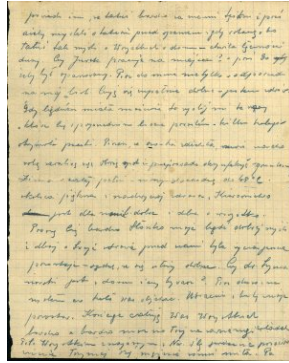
Wiadomość dot. pobytu w obozie jenieckim przesłana przez Władysława

Wąlkowskiego do żony
Ireny Wąlkowskiej,
jesień 1939 r.

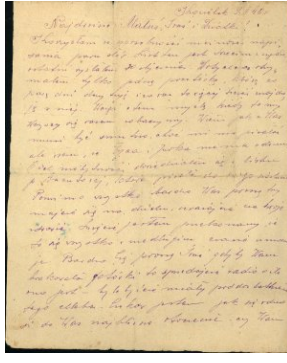
List Władysława
Wąlkowskiego
przesłany z obozu
jenieckiego NKWD do
żony Ireny Wąlkowskiej,
Kozielec, 20 stycznia
1940 r.

Wąlkowskiego do żony
Ireny Wąlkowskiej,
jesień 1939 r.

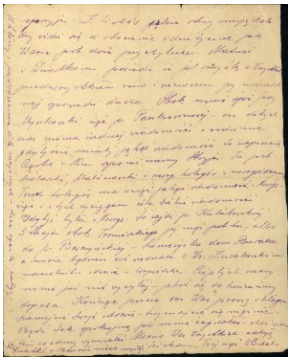

List Władysława
Wąlkowskiego
przesłany z obozu
jenieckiego NKWD do
żony Ireny Wąlkowskiej,
Kozielec, 20 stycznia
1940 r.

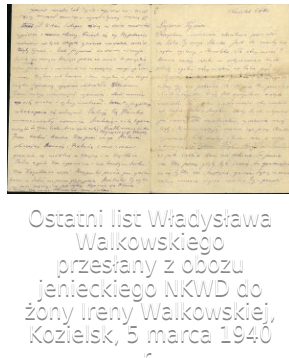
Wąlkowskiego do żony
Ireny Wąlkowskiej,
jesień 1939 r.

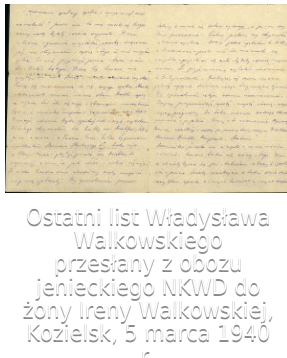
List Władysława
Wąlkowskiego
przesłany z obozu
jenieckiego NKWD do
żony Ireny Wąlkowskiej,
Kozielec, 9 lutego 1940
r.

List Władysława
Wąlkowskiego
przesłany z obozu
jenieckiego NKWD do
żony Ireny Wąlkowskiej,
Kozielec, 9 lutego 1940
r.

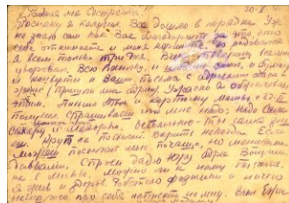
Ostatni list Władysława
Wąlkowskiego
przesłany z obozu
jenieckiego NKWD do
żony Ireny Wąlkowskiej,
Kozielec, 5 marca 1940
r.

Ostatni list Władysława
Wąlkowskiego
przesłany z obozu
jenieckiego NKWD do
żony Ireny Wąlkowskiej,
Kozielec, 5 marca 1940
r.

Korespondencja Jerzego
Woszczyńska z zesłaniną
adresowaną do siostry
Ireny Wąlkowskiej,
Kercowo (okręg
archangielski), 20
stycznia 1941 r.

Korespondencja Jerzego
Woszczyńska z zesłaniną
adresowaną do siostry
Ireny Wąlkowskiej,
Kercowo (okręg
archangielski), 20
stycznia 1941 r.

Fotografia
przedstawiająca
przekazaną
dokumentację ze
zbiorów rodzinnych
Ireny Wąlkowskiej, 24
marca 2021 r.

Tytuł niniejszego wpisu to słowa otuchy Władysława Wąlkowskiego skierowane do pozostawionej żony i jej emocjonujący komentarz do nich, jaki odnotowała w swoich wspomnieniach. Irena Wąlkowska, nigdy nie dowiedziała się czy, jak i gdzie zginął jej mąż. Przez wiele lat przysyłała mu paczki na wskazany przez administrację ZSRS adres. Życie spędziła samotnie, oczekując na powrót ukochanego męża.

Brat Ireny – Jerzy Woszczyenin (ur. 7 lipca 1907 r. w Ignatowie) był absolwentem Politechniki Warszawskiej, hydrotechnikiem z wykształcenia, pisarzem i poetą z zamiłowania. W 1940 r. Jerzy Woszczyenin (wraz z ojcem Janem) został aresztowany przez NKWD, osadzony w więzieniu w Nowogródku, a następnie wywieziony do sowieckiego obozu niewolniczej pracy w miejscowości Jercewo położonej w okręgu archangielskim. Po agresji hitlerowskich Niemiec na ZSRS i ponownym nawiązaniu stosunków dyplomatycznych między Polską a Związkiem Sowieckim trafił do Armii Polskiej na Wschodzie. Po wojnie wraz z rodziną zamieszkał w Anglii, a w 1949 r. wyjechał do Argentyny. Na emigracji pracował przy budowie mostów, w wolnych chwilach pisał wiersze i wspomnienia drukowane w prasie emigracyjnej.

Przekazane materiały odkrywają historię polskich kresowych rodzin ziemiańskich: Walkowskich i Woszczyeninów. Są kolejnym źródłem do dziejów sowieckiej eksterminacji przedstawicieli polskiej inteligencji i represji totalitarnego państwa wobec pozostawionych rodzin. Listy zostały włączone do zasobu archiwalnego AIPN. Pamiętniki i fotografie zostaną zdigitalizowane, a następnie zwrócone rodzinie. Dokumenty zostaną poddane zabiegom konserwatorskim.

Opracowanie opisu: Joanna Dardzińska

Listy z obozu
jenieckiego NKWD w
Kozielecku w zasobie
Archiwum IPN

Listy z obozu
jenieckiego NKWD w
Kozielecku w zasobie
Archiwum IPN

Listy z obozu
jenieckiego NKWD w
Kozielecku w zasobie
Archiwum IPN